

Sveta Grigorjeva „kes kardab sveta grigorjevat“ Värske Rõhk, 2013. 86 lk.

Mina suhtun (noorte) naisluuletajate teostesse umbusuga – kardan, et teos mind kurnab, tekitab liiga palju seletamatut süütunnet, on tarbetult keeruline, on nii naisekeskne, et jääb minust võimatult kaugeks või heidab liiga palju asju ette. Sveta Grigorjeva on samuti naisautor. Olin ta nime kuulnud ja Facebook'is kogu esitlemise üritust näinud, kuskil, vist Vikerkaares, paari tükki lugenud kah, aga mingit päris muljet meeles polnud. Raamatupoe müüja ütles, et „super-hea raamat on“.

Sveta luuletused on kirjutatud nii, nagu praegu üks noor ja vihane autor (lk 82, palub küll end nii mitte kutsuda) kirjutama peab: „kepp, sitt, hitler, enter, joy divisioni tsitaat“. See on kindla peale minek - keegi ei heida ette, et on keeruline ja mõte on kuskil vormi taga peidus, kuid keegi klassikalise vormi elustamise eest ei kiida kah. Samas, kui päris mitut roppu sõna kasutada, küllalt sageli *enterit* vajutada ja vahepeal mõned sõnad järjest kokku kirjutada või *caps lock* peal hoida (samas kirjutades tundub *shifti* hoidmine palju sisendusjõulisem), tundub ikkagi huvitav. Ja pole viga! Selline vorm sobib luuletuste pihituslikkusega. Või on sellisesse vormi lugude pihituslikkus sisse kirjutatud, ma ei tea.

Sveta isa on venelane ja ema eestlane. Kasvas Lasnamäel. Niisiis, nagu raamatututvustus ka lubab, räägivad mõned luuletused sellest, et tema on veidi venelane. Teema käsitlemisel kõlab kogus selline „saage juba üle“ toon: „ei ma ei räägi eesti keelt / aktsendiga“ ja „üks protsent mu luulest / räägib eesti-vene identiteedist / aga millegipärast avaldatakse ainult / seda“. Justkui oleks tema lõimunud ja viimane, ühiskonnapoolne samm, on astumata või astumisel. Tundub, nagu tuleks autori jaoks identiteedi küsimus kuskilt väljastpoolt ja on oluline tema jaoks vaid sellepärast, et väljaspool ootab mingisugust vastust. Integratsioonipoliitiline analüüs jääb vaid autorikeskseks.

Grigorjeva luuletuste kangelane on Sveta. Sveta on tänapäeva noor naine, post-indigolaps, tunneb tundeid -273 ja 9000 vahel. Ei ole leemekulbiluuletaja, on naine, kes saab „nii vihaseks / et tahan lasta esimesel / ettetuleval / endale lapse teha“ ja kes ärkab „üles, et õppida jälle punase / huulepulgaga täiskirjutatud peeglist / keda ma nüüdseks vihkan vähem kui teisi ja seega varsti armastan“. Ta vaimul on haigused küljes ja ta joob korraka palju alkoholi. Mulle meeldib, et see tegelane ei tundu väljamõeldud. Vastupidi, ma ju tunnen teda, veidi endas ja veidi rohkem mõnes teises. Äratundmisrõõm on hea. Küsimus, kuigi kirjanduslikult väheoluline, jääb siiski – kas Sveta lugusid peaks uskuma või on ta Lynch'i „*I like to remember things my own way. How I remembered them, not necessarily the way they happened.*“ tüüpi tegelane.

Uskuda neid või mitte, tunduvad autori lood üsna vahetuna – vahel on vaid õhuke eneseiroonia kiht. See on hea. See teeb maandumised pehmemaks – kirjutada „mina olengi see ideaalne tüdruk“, on, pehme pilkevatita, nii autorile kui lugejale, valus. Samas ei kirjuta ta seda aluseta – räägib gümnaasiumi hõbemedalist ja magistri *cum laude*. Niisiis, teab ta, et ta on päris hea. Siin ongi see peamine – kirjutatu on häbitu.

Sveta tahab kirjutada nagu meesluuletaja (lk 29), kes kepib „kõik ilusad tüdrukud kurvaks“ – kirjanduslik peenisekadedus, või mis. Paradoksaalselt: „küsis kes mu maha rahustada suutis / kes must lõpuks naise / tegi / vastasin / et / charles / bukowski“. Grigorjeva (nagu mitme teisegi päris popi Eesti luuletaja) tekste võikski nimetada bukowskilikuks või pigem, Bukowski järgi end seadvaks – enesse suhtumine pole niivõrd alandlik, tunded pole niivõrd polaarsed ja lihtsad kuid tunduvad ausad, väljendamise väärilised, pohmakamaigulised ja räägivad erinevatest hullustest. Samas pole ju ühegi autori eesmärgiks kellegi matkimine, nii et võrdlus Bukowskiga on ainult autori kuhugi kanti paigutamise tarvis.

„kes kardab...“ on viisakas debüüt (viisakas muidugi esimese luulekoguna, mitte sisu poolest). Ka on huvitav – mis saab edasi? Milline on Grigorjeva järgmine kogu? Kas tunne ja stiil muutuvad naiselikumaks, peenemaks või jätkab sama pungilt? Kuhu niimoodi edasi minnakse?

Karl-Sander Erss

Tallinna Reaalkool

12. klass

Juhendaja: Piret Järvela

Ulakass 2014